Kedd 295. Majus 22. 1849.

Megjelenik e lap mindennap, hétfőt kivéve. Félévi előfizetés a két fővárosban házhozhordással borit. nélk. 6 ft 30 kr, a kiadóhivatalból elhordva 6 ft, postán boritékban hetenként 6-szor küldve 8 ft, 4-szer küldve pedig 7 ft 12 kr peng. — Előfizethetni Pesten, szabadsajtó-utcza Horváth-ház 583. szám alatt a kiadóhivatalban, egyebütt minden

PESTI HIRLAP.

postahivatalnál. — Az ausztrial birodalomba s egyéb külf. tartományokba küldetni kivánt példányok iránt a megrendelés csak a bécsi cs. főposta-hivatal utján történhetik. Mindenféle hirdetmények felvétetnek, s egy 4-szer hasábozott apró betüjü sorért, vagy ennek helyeért 5 pengő kr. a kettős hasábu sorért pedig 10 pengő kr. számittatik.

BUDA, május 20—21-ike közti éjjelen hős sergeink által visszafoglaltatott. Éljen a magyar!

Hivatalos rovat.

Buda vára a mienk!

Ma reggeli 7 órakor vette be ostrommal Görgei tábornok dicső hadseregével. Az osztrák zsoldosok keményen védelmezték a várat, de a magyar vitézségnek végre engedni voltak kénytelenek.

Hentzi osztrák tábornok s várparancsnok halálos sebben fekszik őrizet alatt.

Örvendj magyar nép, de el ne bizd magad, hanem készülj ujabb csatákra, hogy uj győzelmeket és végdiadalt arass!

Eljen a haza!

Budapesten, május 21-kén 1849.

Hajnik Pál, középponti rendőri igazgató.
Irányi Dániel, budapesti t. h. kormánybiztos.

Görgei tábornok hadügyminister svábhegyi főhadi szállásáról május hó 15-ről 1849. következő tudósitást küldött a kormányzóhoz:

Ma reggeli 3 órakor Csepelyszigeténél vert hajóhidunk elrombolására az ellenség a budai lánczhid-oszlopból 3 gyujtó, és 4 kővel terhelt rontó hajót bocsátott le a Dunán; de felállitott őrségünk az ellenség szándékát megsejtvén, olly erélyesen járt el hivatásában, hogy a hajókat elfogva elsülyeszté. Rohlitz főhadnagy, mint kinek rettenthetetlensége, ügyessége, s erélyességének egyedül köszönhetni az ellenség káros szándokának olly szerencsés meghiusitását, századosul lőn előléptetve.

Tegnap reggeli 5 órakor az ellenség Győrött állomásozó 7-ik hadseregünk előőrseit 3 osztály lovassággal megtámadta, és Ujfaluig visszanyomta, de meglátván érkező hadisegitségünket, hirtelen előbbi állomásába Ráróba visszavonult.

Hir szerint Barrot és Fiedler dandárai Sopronyból Prágába vitettek vasuton, mivel, a mint mondják, ott is forradalom ütött ki.

Olaszhonból 1 ezred császár uhlánus, 1 osztály Windischgrätz könnyülovas, és 2 zászlóalj gyalogság érkezett vasuton Sopronyba. — A császár uhlánusokkal összeütköztek már a mieink — melly alkalommal többen közülök hozzánk átjöttek, sokan csatatéren maradtak, és elfogattak.

Görgei Armin őrnagy elől Vogel desperatus Flankenbewegunggal a Varin völgybe takarodott; a bányavárosok tehát felszabaditvák, s felszabaditvák egy az ellenséges seregnél tizszerte kisebb csapat által.

Itten az ostromkészületek élénken folynak, és végökhez közelednek.

Bem altábornagy f. hó 12-kéről következő tudósitást küldött a hadügyministeriumhoz:

F. hó 9-ről jelentém, hogy Fehértemplomra menendek. E hó 10-én este oda érkeztem; seregeim két nappal előbb szállották meg azt. Károlyi alezredes kemény és jól vezénylett támadással tüntette ki magát. Az ellenségből 200 halva maradt s ugyanannyi esett foglyul. Feltünő, miszerint e támadásnál mi egyetlenegy embert sem vesztettünk, mi onnan van, mert az ellenség, midőn magát, ugy lovasságunktól mint tüzéreinktől körülvéve látta, ellenállás nélkül futásnak eredt: huszárainknak tehát nem volt egyéb dolguk, mint a futamlókat szabdalni, üldöző tüzéreink pedig kartácscsal dolgozták le őket.

F. hó 11-kén seregeimmel Szászka felé indulék. Petrillován mintegy 2000-re menő, s ágyukkal ellátott ellenségre találtunk. Mi azonnal erős támadást tettünk, az ellenséget megszalasztók, s ugy jövénk a szászkai hidhoz. Az utvonal, melly Szlatináról ezen hidhoz vezet, s igen jól védhető, akadályul szolgált arra, hogy az ellenséggel egyidőben érkezzünk a hidhoz, s ennél fogva ideje volt a hid egy részét elrontani. mi által két óra hosszáig, mig a közlekedést helyreállithattuk, fel lettünk tartóztatva. E közben az éj is beállott, s kénytelenek valánk a nélkül, hogy az ellenséget tovább kergethettük volna, Szászkán maradni.

Itt arról értesülénk, miszerint az egész ellenséges erő mintegy 4000 emberből áll 11 ágyuval, s hogy Malkovszki tábornok parancsnoksága alatt vannak Puchner valamennyi hadcsapatai, s hogy azzal biztatta Malkovszki a lakosokat, mikéat mihamar békére számithatnak, mert 120,000 orosz jövend segitségökre, kikből már 80,000 Erdélybe be is tört stb. A mint azonban 3 óra tájban első ágyuszónkat hallá, kocsira ült, s szándékának azon nyilvánitásával, hogy megsemmisitésünkre összes erejét akarja egybe vonni, Mehadiára hajtatott. Elutazása előtt tisztjeit helytállásra mindenkép buzditgatta, mondván, hogy nehány nap alatt megérkezik az orosz segitség. De ugy látszik, miszerint serege, melly Szászkán volt, nem igen bizott meg ez igéretben, mert a nélkül, hogy előcsapata visszaérkeztét bevárná, odább állott s Mehádiára követte tábornokát.

Szászka bevétele financziális tekintetben is igen nagy fontosságu.

Vécsey tábornok urtól május 14-ről a kormányzó urhoz e következő tudositás érkezett.

Mihala Temesvár elővárosát foglaló osztályomtól, ma délutáni 3 órakor érkezvén jelentés, hogy tulnyomó erővel a várból megtámadtatott, egy osztály lovasságot segitségül küldék egy uttal girodai balszárnyomnak a gyárváros megtámadását, s bevételét meghagyám, 6 óra tájban a 6-or erősebb ellen Mihalától derék Lovassy kapitány vezénylete alatt a 49. zászlóalj egyetlen százada, s egy csajka ágyu által, több halott s sebesült vesztésével a várba visszavereték; részünkről 4 vitéz esett el.

Miglen az ellenség az oldalon visszaveretteték, a rendelt támadás az ellenkező irányban gyárvárosfelé intézteték, és ezen előváros 7 óra tájban a 29-ik zászlóalj által Asztalos vitéz őrnagy vezénylete alatt rohammal bevéteték, és a két zászlóalj és 6 ágyu erősségü ellenség a várba szoritaték. Előnyomulásunk ez oldalon olly heves vala, hogy ellenségünk az elővárosban ágyuit alig használhatá; vesztettünk egy embert, ellenben számit az ellen 30 halottat, számos sebesültet; foglyunkká lett 12 Sivkovics, több fegyver birtokunkba jutott.

E diadaloknak az lőn nyomatékos nyereménye, hogy a Temesvárát vizzel ellátó gépnek általam rendelt megsemmisittetése sikerülhetett. — Most Temesvár tökéletesen cernirozva van, a legjobb szellemtől lelkesitett seregünk előőrsei pedig a várbeli ágyuk hatáskörén belől állanak.

15-én reggeli 5 órakor. Az ellenség tegnap vallott kudarczot megboszulandó,az elővárosokat keményen bombáztatja.

11 órakor. A bombázás eddig s hihetőleg jövőre is sikernélküli.

Nyilt rendelet. Miszerint Buda és Pest városok közönségének meghagyatik, hogy Hajnik Pál az álladalmi rendőrség középponti osztályigazgatója rendeleteinek pontosan engedelmeskedni s vele közremunkálni kötelességöknek ismerjék.

Feladata épen az, hogy rendőri czélszerü intézkedései által a két főváros polgárainak, e nehéz de dicső napokban, mind biztos, mind jóllétökről, a lehetőségig gondoskodjék, s a haza és szabadság ügye mellé a sorstól rendelt szenvedéseket némileg enyhitse. — Debreczen, május 18-án 1849. — Belügyminister Szemere.

Hat Heinrich testvérek — Buda vár visszafoglalásának első perczeiben azonnal 600 p.ftot adtak át kezeimhez, az ostromnál megsebesült honvédek közt kiosztandót, melly utánzásra méltó szép tettért a vitézek nevében nyilvános köszönetet teszek. — Az álladalmi rendőrség középponti osztály-igazgatója Hajnik Pál.

Rendelet.

A haza tökéletes felszabaditására nem hiányzik semmi erő, a nép megismerte ellenének vészt hordó dühét, önkényt ajánlkozik számtalan kar szabadságunk biztositására, a bajnok nép csak fegyverre vár, hogy harczra szálhasson, s győzzön. S azért fegyvert szerezni, mennyit lehet, minden áron főfeladatunk.

Igy szól hozzám intézett rendeletében a ministerelnök, utasitván, hogy hatóságom körében találtató fegyverek összeszedésére, fő gondomat forditsam.

Minek folytán, ezen rendelet további tartalma értelmében, ezennel rendelem:

1-ör. Holnapután, az az május 20-ikától kezdve, nyolcz nap alatt, minden lakos tartozik a birtokában lévő minden, akár szuronyos, akár szuronytalan puskát, ide értve a nagyobb csővü vadászfegyvereket is, tovább minden pisztolyt, karabélyt, ugy szinte kardot, (a valódi diszkardokat kivéve) beszolgáltatni.

2-or. Az általadás helye, a bel-, Lipót- és Terézvárosokra nézve, a lövöldében, mint a városi hatóság ideiglenes székhelyén, a József- és Ferencz- városi negyedekre nézve pedig, az illető birósági házaknál leend.

3-or. A városi hatóság, az átvétellel egy, vagy több tisztviselőt, a térparancsnokság pedig egy egy tisztet bizand meg; melléjök rendelvén a hatóság egy egy puskaművest, és kardcsinálót, a kik a beadandó fegyver használhatósága, vagy használhatóvá tehetése iránt a katona tiszttel együtt, véleményt adni, s azt megbecsülni fogják.

4-er. Az önkényt beszolgáltatott fegyver becsár szerint az átvételkor azonnal kész pénzzel ki fog fizettetni a hatósági tisztviselő által. Egy egy katonai puska ára öt pfnt leend, egy vont fegyveré 20 pfntig terjedhet, egy pár huszár pisztolyé vagy karabélyé pedig 2 pfnt 30 kr., s egy kardé 2 pfntra tétetvén. Egyébiránt ajándékot az állomány köszönettel fogad el, s az illetők nevei hirlapilag közzé fognak tétetni. Ellenben:

5-ör. Mind az, ki a fentebb kiszabott nyolcz nap alatt fegyvereit az emlitett helyeken be nem adja, a fegyver elkoboztatásán felül, annak tizszeres becsárában elmarasztatik, mellynek egy harmada pedig az állományé leend.

A haza kormánya reményli, és elvárja Pest város lelkes polgáraitól, mikép sietni fognak a birtokukban találtató fegyvereket a haza megszabaditására beszolgáltatni.

Kelt Pesten, május 18-án 1849.

Irányi Daniel.

Budapesti teljhatalmu kormány biztos:

Kormánybiztosunk ezen rendelete azzal juttatik a közönség tudomására, hogy a fegyverek beszédésével a lövöldében Ritter István tiszti főügyész, a teréz-külvárosi biró, illető becsüs fegyvermüvesekkel, a József- és Ferencz külvárosokban az ottani birák és jegyzők szinte becsmesterekkel bizattak meg.

Kelt Pesten 1849. május 19-én tartott hatósági közgyülésből.

Kiadta Hórvát Károly.

Nyilvános köszönet.

Nagy Pál a kormányzó urnál irodai szolga, mai napon 2 aranyat és 5 ezüst tallért adott át nekem a magyar szabadsági harczban megcsonkult vitézek felsegélésére.

Az alig 20 éves ifju a mult évi aug. 19-ki sz.-tamási ütközetnél bal kezét veszté.

Felgyógyulván, sorsának némi könnyitéseül mint irodai szolga lőn alkalmazva.

Az ifju elvonta magától, megtakaritá fizetésének garasait és oda nyujtá azoknak, kik vérzenek, szenvednek, és megcsonkittatnak a hazáért, mikint ő vérzett, szenvedett és megcsonkittatott.

Én tisztelettel hajlok meg a részvétnek illy tiszta, illy nemes érzelme előtt.

És kedves kötelességemnek ismerem az ápolásomra bizott sérült vitézek nevében, az önzéstelen keblü adományozónak a közönség előtt hálás köszönetemet nyilvánitani.

Ide nézzetek e fiura ti vagyonosok s tanuljatok haza, s testvéri szerelmet.

Meszlényi-Kossuth Zsuzsánna,
a tábori kórházak főápolónője.

Buda-Pest, május 21-én.

Pest halottaiból föltámadott.

Pest boldog, boldog mint volt mart. 15-én a mult évben s apr. 21-én a folyó évben.

Buda vissza van foglalva.

Széttörve a láncz, melly a két testvérvárost elválasztá, semmivé téve a nyomoru, ki bakójául az ősz de megfertőzött várfalak mögé befészkelé magát.

Az ősz falakról letünt a bosszu és irigység sárga-fekete rongya, helyette a szél imádott nemzeti zászlónkat lengeti büszkén, délczegen, mintha ez őt is boldogitaná.

S a Duna partjain két felől nemzeti zászlók plántálvák a házak ablakaiba, s e zászlók alól örömujongó nép tárja egymás fölé karjait.

És a Duna hidegen nyugodtan lejt mint lejtett a szolgaság korában, mintha mondaná, ez a természet örök rendje: télt tavasz, szolgaságot szabadság követ.

Három nap és három éj óta keményen bombáztatott a vár. A jól czélzott s egymást érő bombáknak sikerült azt 5 helyen felgyujtani.

S ez 5 leégett helyen kivül a legtöbb ház keményen meg van rongálva.

De e 3 utolsó éjen szuronyos megtámadások is tétettek.

A két első nap csak kevés erővel és koránsem bevevési, csak gyengitési szándékkal.

Hentzi azonban ki ezt nem gyanitá, a viziváros házaiból szövétneket gyujtott magának, hogy annak borzasztó fényénél mindent tisztán kivehessen.

Erre a mieink miután tetemes károkat okoztak neki, vissza vonultak.

S a következő nap folytaták a bombázást, hogy gyujtsanak s az ágyuzást hogy réseket lőjenek.

S mint mindég most is sikeresen! A várfalakon hátul 3 tetemesb rés lövetett. Szuronyt szegezve, halkan nyomult elő a bajnok harczedzett katonaság, nem gondolva vele, hogy sokan közülök tán halál torkába rohannak, hogy leend, ki a mai nap dicsőségét nem fogja megérni.

S mint sáska sereg egy percz alatt ellepték a mieink a vár minden zugát, honnan e perczben éljen a magyar kiáltás s halál hörgés egyszerre hallatszott ki.

O ha láttátok volna az első honvédet, ki a gyülölt sárga-fekete rongyott letépte s helyébe az imádott nemzeti lobogót tüzte, a bámuló az örömujongó nép éljen kiáltásai közt az ősz bástyafalakra.

E percz öröme egy élet öröme volt!

De boruljatok le e nap dicsőségének kivivói előtt!

Tudjátok-e, mit tevének ők? tudjátok-e a végvonagló absolutismusnak utolsó emissariusa, mikép intéze el mindent?

Az utczakövezetek fölszedettek s belőlek az utczák végébe barricádok rakattak, a házfödelekről a gyulható anyag lehordatott s helyette poronddal rakattak meg, a palissadok megkétszereztettek, a várfalak megujittattak s az ágyuk száma megháromszoroztattatott.

De bajnok seregeink evvel mit sem gondoltak. Vakon rohantak a halál és dicsőség torkába, megsemmisitni az orgiaskodásból fölrettent s magokat kétségbeeséssel védő soldatesca csapatot.

Mert Hentzi, hogy a hanyatló bátorságot fentartsa köztük, az utolsó időben a házak pinczeit feltörette s az abban talált borokkal itatta őket. Ennyire respectálták a magános vagyont.

Boruljatok le e nap dicsőségének kivivói előtt, mint oroszlányok vívtak ők emberfölötti erővel, emberfölötti bátorsággal.

De az isten igazságos, a bünt büntelen nem hagyja.

Hentzi, azon ember, ki a neki tett becsületes ajánlatra azon büszke feleletet adta, azon ember, ki a mult évben megtagadta szavát s most megtagadta nemzetét, azon ember, ki a becsületességet, népjogot, a katona-szó örve alatt lábaival taposta, azon ember **FOGVA VAN.**

Brunnert, azon embert, kit a budai inquisitio honszereteteért elitélt, a várban megtalálták s ujongással, éljenzések közt elkisérték családja körébe.

Több statusfoglyok, köztük Czuczor is, kiszabadittattak.

A rohamot a 19. es 47. zászlóaljak kezdették, kik is legtöbbet vesztettek.

A roham a vérmező felőli rézsre, és a bécsi kapura indittatott.

A rézsre feltüzött nemzeti lobogót 3-szor vetették le az osztrák tisztek, olly makacsul védelmezték magukat, és a várt.

Az olaszok, mihelyt a bástyákon megpillanták a mieinket, hozzánk állottak és a horvátokra lőttek.

A 4000 főnyi várőrségnek nagyobb része legyilkoltatott, a többi fogoly,

Ez emberek annyira voltak fanatizálva, hogy miután a szabadulás utolsó reményét is letűnni látták, a házakba vonultak s onnan lőttek részint honvédeinkre, részint a pesti oldalra.

5000 darab lőfegyver, 100—120 ágyu, roppant sok munitio, és pénz került kezünkbe.

A budai hidfőt Auer ezredes akará légbe röpiteni, hanem az csak keveset sérült, de a gaz barbárt eltalálta az isten boszuló keze, mert a felröpült pár kő, őt sujtá agyon, és csonkitá meg.

Budára azonban átmenni még nem szabad.

Pest pedig örömünnepet ül. Felszabadulásának, boldogságának örömünnepét. — ⊙

P e s t, május 21-én.

A forradalmi kormány előtt a teendők roppant halmaza áll.

Neki nem elég sergeink müködését mindenben elősegiteni, hogy az ellen minél előbb legyőzve s a haza kitisztitva legyen.

Neki nem elég intézkedéseivel a béke helyreállitáást siettetni s kipótlani a hadokozta hiányokat.

Neki nem elég a vágott sebeket begyógyitni, hogy szabad hazának szabad polgárai boldogok is legyenek.

Neki nem elég az absolutismus kiirtott gyomai helyébe a democratia virágait ültetni.

N e k i r e o r g a n i s á l n i k e l l a z o r s z á g o t, az alapokon miken az épitész, ki mivének ezredeket jósol.

E néhány szóban fekszik teendőinek roppant halmaza.

Nyolczszázados institutióink a hűbériség és aristocratismus porhadásnak indult alapjaira voltak fektetve.

Ez institutiók megégetvék, a lánczok mik azokat nemzetünkre fűzték, széttépvék.

Ujaknak, a democratiai respublica alapjaira fektetendőknek kell helyökbe lépni.

S hol a népek eddig semminek számiták, ott most a népfönség állt be.

S hol eddig kiváltságosak parancsoltak, ott most a kiváltságok nymbusai lefosztatvák.

S hol eddig autonomia honolt, a chinai fal ottan most romaiban hever.

Az ujak elrendezése körül ezek a főbb szempontok.

Egy pillanatra átláthatni, mekkorát ugrott édes hazánk — pokolból mennybe, szolgaságból szabadságba.

S mit más népeknek annyi időn áti képezés, annyi vérontás szerzett meg, azt mi egy kevés külhaddal kivívni birtuk.

De épen ezért a forradalmi kormány helyzete igen nehéz, felelőssége igen sulyos.

Neki ügyelni kell, hogy mire forradalmunk bevégezve van, az uj alkotmány épülete életbe léptetve legyen.

Nehogy, midőn azt hivők, hogy külügyeink rendezete nyomán, uj szabadságaink élvezetében mi sem hábeRitand, a belvihar iszonyai fenyegessenek.

Neki ügyelni kell, hogy a mint ront, rontja a régi épületet, az uj, a helyét kipótlandó már álljon, már emelve legyen.

Nehogy a régi lak lerontása után kelljen az uj palais falaira vért áldozni.

Neki ügyelni kell, hogy a régi institutiók helyébe állitott codex (s e codexxel sietni kell) az avult törvénykönyv minden egyes eseteire uj törvényt állitson.

Nehogy törvény és institutió hiány olly zavarokat idézzen elő, mik sokak keblében a chilloni fogoly kívánatát keltenék fel.

Illy kárhozatos elmulasztás a reactiónak igen is hasznos szolgálatot tenne.

S akkor, midőn a reactio bérencei annyira résen állanak, annyira nem mulasztanak el semmi eszközt fölhasználni, ez megbocsáthatlan bün volna.

Épen ezért a reorganisatióval sietni kell.

Nyugodtan, higgadtan kell intézni a dolgokat, mint a kik ezredéves életre számitunk, s mint a kik egy uj epocha alapköveit vetjük meg. — ⊙

Komáromnak egy évi története.

1849. martius 15-én nagy bált tartottak a magyar katonatisztek a komáromi várban, tul a Dunán pedig a monostori szőllők közt sánczokat kezdtek ásni az osztrák katonák, a honnan 17-én röppentyüket, 18. és 19-én golyókat, 20-án pedig bombákat kezdtek lődözni a városba, a nép elszántan, sőt nagyitás nélkül legyen mondva, lelkesülten fogadta s türte az ostromot — hogy az előljárók mit tettek, a végre szolgáljanak e sorok felvilágositásul, — nem árt pedig az ostrom előtti napokra is ha bár futólag vissza pillantani.

Egy év előtt Märcz tábornok, a Vilmos német ezred 2-od tulajdonosa volt a komáromi vár parancsnoka, az 1848. törvények szentesitése után a magyar ministerium őt ezen állásában szinte megtartotta, ő pedig az uj kormány iránti hódolatának jeleül bajuszt növesztett, de hogy egyébként a régi czopfos maradt, következő egy pár tette eléggé kimutatja: 1848. máj. 8-án vontató gőzösnek 4 teher hordó hajójába kezdtek a várból rakodni, a város közgyüléséből Müller György tanácsnok, Komáromi István ügyvéd és én beküldettünk, Märcz várkormányzóhoz kérdést tenni a rakodás felől, mire ő nekünk az felelé „wir werden keine Leise in Säck fort tragen“ szavai jellemzék az osztrák katonai miveltséget, azonban különben szivesen fogadott bennünket, — ezen válasz után a hidbérlőnek meghagyatott, miszerint a hidat az érintett vontató gőzösnek fel ne nyissa, a magyar ministeriumhoz pedig a városi hatóság továbbig rendelkezési kérő levelet irt, mellyet én azonnal gőzösön elvittem és másnap ministerelnök Batthyányi Lajos ur hivatalában Pesten elnöki titoknok Jászai Pál urnak által adtam, — ezen levélre a ministerelnök ur Pesten nem levén, Deák Ferencz igazságügyminister ur aláirása alatt néhány nap mulva azon rendelet érkezett a városhoz, „hogy a budai várkormányzó Lederertől vett értesités következtében, a letartóztatott hajók 4800 mérő gabonával felbocsáthatók, s igy sikerült Märcz várparancsnoknak a komáromi várból 4 hajó terhet Bécsbe szállittatni; — másik tette pedig ez volt, sept. 15-én a Vilmos német ezred egy zászlóalja Pestről Pozsonyfelé szállittatván, Komárom alá érkeztökkor Märcz mint 2-od tulajdonos azt adta nekik utasitásul, hogy csak Gönyőig vitessék magokat, onnan pedig jőjjenek vissza Komáromba, ezen zászlóalj Gönyőről sept. 16-át megelőző éjjel el is indult, hanem ugyan ott volt komáromi önkénytes nemzet őreink által észrevétetvén, közülök Kollár Lajos és Korányi Ede kocsin ültek s elébb Komáromba érkezvén, polgármester Amtman Jenő urnál a tapasztaltakról jelentést tettek, mire a polgármester ur azon éjjel Molnár Lajos városi kapitány és Csepy János városi nemzetőrségi őrnagygyal Märcz tábornokhoz mentek, s miután tőle kitudták, hogy a kérdéses zászlóaljat egyedül saját nézete szerint kivánta Komáromba beszállásoltatni, tüstént közgyülés tartatott, mellynek rendeletéből a hajóhid felnyittatván, ekkép a pár óra mulva megérkezett német zászlóalj a várba át nem jönetett, hanem septemb. 16-án délután Gönyőfelé vissza gyalogolni kénytelen volt, — ezt követte azon borzasztó sept. 17-ke, a midőn városunk nagy része porrá égett. Märcz tábornoknak jelentése arról, hogy a Vilmos ezred zászlóalját ekkép a komáromi várba akarta szállásoltatni, s hogy szándéka nem sikerült, Latour bécsi hadügyministernek irásai között, miután 1848. oct. 6-án a nép által kivégeztetett, megtaláltatván, bécsi hirlapokban közöltetett.

Ezen Märtz tábornok mellé a magyar kormány Majthényi István nyugalmazott őrnagyot rendelte a vár igazgatására, ki csakhamar alezredessé, azután ezredessé lőn. Oct. 19-én pedig tábornokká neveztetett ki Kossuth által, midőn Kossuth a schwechati ütközet előtt táborba ment, Majthényi tábornok ekkor Kossuth előtt fogadást tőn, mikép az ellenség csak holt testén keresztül juthat a várba, szavát mint váltotta be, majd alább meglátjuk.

Rendelt ezen kivül a kormány Komáromba még két kormánybiztost, Halassi Edét Komárom megye első alispánját és Udvardi kerületbeli követet, nemkülönben Sárközy József tatai kerületbeli követet, e megyében régi ellenzéki főnököt s egykori másod-alispánt, kik mindketten a legszabadabb szellemben szoktak az országgyülésen szavazni.

Szaporodott a várkormányzat még aug. 10-én Besze János Esztergom megyei nemzetőr őrnagygyal, ki ekkor zászlóaljával a komáromi várőrzetre jött és később Eszterházi Pál, Komárom megyei nemzetőr-őrnagygyal, ki szinte zászlóalját várőrzetre bevezette, végre a várkormány személyzetét Török Ignácz mérnök-kari őrnagy mint térparancsnok egészité ki.

Mindezek felett azonban még mindig Märtz volt az egyedüli rendelkező, kinek parancsától függött az egész várőrség, főkép a német tüzérek, ő állitotta fel sept. első napjaiban a bástyákat védő ágyukat, hanem a midőn sept. 29-én a Thurszki ezrednek egy zászlóalja német tisztjeit és zászlaját egész tömegben elhagyván, Meszlényi felszólitására nemzeti lobogó alá esküdött, előbbi napokban pedig több magyar tüzér szállittatott Pestről a várba, Märtz tábornok Komáromot elhagyta s Bécsbe ment, hol őt oct. 13-án személyesen láttam.

Ezen idő után nem látszott többé semmi akadály, miszerint Komárom vára igazán magyar érdekben kormányoztassék, mivel a magyarnak, mint tulajdonosának, kezére visszakerült. — Majthényi lőn a várkormány feje, és ő, midőn Jellachich sept. 30-án visszanyomott seregével Komárom megyéhez ért, a Duna hidja felszedetvén. Majthényi előbb 3, azután 12 ágyut rendelt a hidfő védelmére, — Jellachichnak pedig bebocsátási felszólitását válasz nélkül mellőzte el, egyedül az őt környezőknek szólván olly formán, hogy vegye be a várat, ha tudja s jőjjön be.

Ennél fogva bizott benne mindenki, főkép, miután rövid idő alatti tábornokká emeltetésével szépen lőn jutalmazva és ő a vár oltalmára az ország kormányának elnöke előtt nyilván utolsó csepp vérét felajánlotta, később pedig a várban még hátra maradt német tüzéreket lefegyverezvén, gőzösön Pestre küldötte. — Azonban nem volt azon hadtudománnyá, melylyel Komáromvár kormányzójának birnia kell, nem voltak alkalmas tanácsadói, mert a schwechati ütközetre elmentek mellőle Eszterházy Pál és Besze János őrnagyok, később, midőn a munkás főkre legnagyobb szükség volt, eltünt Sárközy, ki az élelmezés főfelügyelője volt és a hazának milliókat érő javait prédára hagyta, a régi német élelmezési tisztek felügyelő nélkül gazdálkodtak a maguk hasznára s a magyar ügy ellenére.

Török felre huzta magát.

Mindezek következtében, a midőn Görgei seregével Pozsonyból visszavonult s Kosztolányi haderejével a komáromi várőrzetre jött, az egész várban s városban a legnagyob zavar uralkodott, a hadtest, nem a nagy terjedelmü várban szállittatott el, hanem a leégett város lakosai közé csoportonként zsufoltatott be, — élelmökről a várban gond nem volt, hanem a városnak kellett törvényházánál naponként kenyereket kiosztatni, s a katonaság igen sokszor nemcsak zászlóalji parancsnokáról, de alsóbrendü tisztei hollétéről sem tudott semmit.

Halassy, a korlátlan hatalmat követelő kormánybiztos nem volt ugy készülve, hogy dolgozni és tisztán gondolkodni tudott volna, miért is a zavar méginkább öregbedett, ugy, hogy miután december végén és 1849-ki jan. elején egy pár parlamentairje Windischgrätznek Majthényival szót váltott, a nevezett várparancsnok azon ponton állott, hogy a várat 8 napig fentartani magát képtelennek érezvén, azt feladni szándékoznék.

Ekkor érkezett Mack tüzérőrnagy jan. 5-én, s midőn a hadi tanácsba belépett, Majthényi a várparancsnokság és tábornokságról leköszönt, nyiltan bevallván, hogy a várat tovább nem védheti, helyébe Török lőn várkormányzó, Meszlényi térparancsnok, Mack pedig mint tüzérparancsnok a lőportár kulcsait vevé által, a történtek Debreczenbe a nemzet kormányának megiratván, annak rendelete szerint Majthényi Pestre vala utasitandó, köteles levén egyszersmind reversalist adni, miszerint a nemzet ügyét elárulni nem fogja.

Mack eljöttével, uj időszak kezdődött a komáromi várban, a tüzérek kinyilatkoztatták, hogy a várat Windischgrätz serege ellen védeni fogják, köztük legnagyobb tevékenységet fejtett ki May János kapitány, ki a nemzetőröket tüzérségre oktatta, a városnak kevesbbé fedett oldalain sánczokat ásatott, a beállott Duna jegét ellenséges megrohanás gátlása tekintetéből kilékeltette, a vágmelléki töltést, a fakereskedési telkekről kezdve a nádor-vonalig 12 fontos ágyukkal felszerelte, sőt bár magyarul nem tudott, mindig lelkesité a népet mondván, hogy valamig a város lakosai a katonaság iránt rokonszenvvel lesznek, addig Komárom az ellenség kezére kerülni nem fog. Mack egy folyóiratot inditott meg „Komáromi értesitő“ czim alatt, mellynek szerkesztését később Rózsafi Mátyás pazmanita nevendék pap vevé által, e lapban több izben nyilvánitá Mack, mikép ő mint a magyar szabadság harczosa, a komáromi várat szüzen megtartandja a magyar nemzet számára, e lap a szabadsajtó erejét bár kis körben foroghatott, mégis eléggé tanusitá, olvastatott kávéházakban, vendéglőkben, utczákon, sőt a mennyire lehetett falukra is eljutott, és az ellenséges táborban is forgott, kár hogy mindenféle kósza hirek és polemizálások felvételével nem ritkán ámitott és untatott. Mack hiréről is ismerve levén, csakhamar teljes bizalmát nyerte meg a katonaságnak és népnek, annyira, hogy ha az utczán lovon vagy gyalog nagy vörös tollas kalapjával megjelent, mindenki szemével kisérte, míg csak valamelly szegletnél el nem tünt.

Hanem mind e mellett azon vélemény kezde lábra kapni, hogy a dolgok benn a várban s a katonaság körül még sem ugy folynak, mint azt a jó rend megkivánná.

Halassi egyik rendeletével a másikat ütötte agyon, midőn a gőzösök Komárom alá telelés végett kikötöttek, azokat leutasitotta Pestre, midőn a Duna jege zajlani

kezdett figyelmeztetve lőn, hogy az általa elfoglalt városi hajóhidat köttetné ki, és ő felakasztással fenyegeté a figyelmeztetőt, miből az következett, hogy a megindult jég január 17-én az egész hidat összezuzva elvitte, midőn a honvédelmi bizottmány népfelkelést rendelt s e rendelet tárgyalására közgyülés tartatott, a tanácskozni kivánókat hallgatásra kényszerité mondván, hogy a népfelkelést majd ő rendezendi, azonban nem tett semmit. Január 3-án a városból 10,000, 5-kén pedig 55,000 forintot, melly summa pénz a leégett templomok helyreállitására volt szánva, kivánt Halassy s nyiltan megirá, hogy azt erővel is kész a pénztárból elfoglalni, a pénz kezéhez szolgáltatott, de még ezenfelül a zsidókat is megfosztotta, hármat a módosabbak közül becsukatott és csak akkor bocsátá ki, midőn a zsidó község több ezer forintot adózott neki huszasokban, január 6-kán pedig a városból eltávozott, kevés napok mulva Windischgrätz szolgálatába állván, utóbb Tatában elnöksége alatt megyegyülést tartott, mellyben az osztrák sereg élelmeztetését rendelte meg; a hazában nehezen tett valaki több kárt a nemzetnek mint Halassi Ede.

Török a várkormányzó mindég csak a kiadásokat számitgatván, e miatt a legszükségesebb készületek vagy elmaradtak, vagy helyre pótolhatlanul elkéstek, midőn a hidat a jég elvitte, polgármester urnak ollykép nyilatkozott, most már nyugodt vagyok, a várat az ellenség el nem foglalhatja, s ezen hitében ugy viselte magát, mint a kinek semmi teendője hátra nem maradt.

Meszlényi a térparancsnok mindig a kávéházakban mulatott, s naponként elbeszélé mint fogta el Zichy Ödönt s mint akasztatta fel, de bizony egyebet nem tett.

Kosztolányi a hadtest parancsnok a várbeli kirohanásokat, a legszerencsétlenebbül rendezte, hazulról ő maga még csak táj ismeret szerzés végett sem mozdult ki soha lakhelyéről, — ha valamelly oldalról ellenséges erő közeledtéről értesittetett, mindég sokkal kisebb erőt küldött ki annak visszanyomására, az ellenség tudva lévő számánál, minélfogva alig sikerült véletlenül egykét szerencsés expeditio, a többi mind csak a katonaság lehangolásával eredménytelenül végződött.

Halassi távoztával kormánybiztos nélkül maradván Komárom, nem volt, ki felelősségre vonta volna a nemzet drága pénzért tartott egyéneket, mig Puki Miklós ur megérkeztével kormánybiztosi megbizó levele febr. 7 én kihirdettetett, miről Mack illy formán irt az Értesitőben: „A haditanács és Komárom helyőrsége üdvözli e szilárd jellemü férfiut, kinek hazafiasságában, erélyességében és szakbeli tudományában a kormány és nemzet teljes bizalmát jelenti ki. Ezen bizalom mindenkit kötelez Puki Miklós parancsainak pontos végrehajtására. A katonai hatalom mindenesetre fegyveres karját nyujtja az ellenszegülők megsemmisitésére, e férfiút hazaszeretete olly perczekben hozta Komáromba, a mellyek közelitésének hirére elődei gyalázatosan elszaladtak.“ — Igy irt Mack s e nyilatkozat ellenére több törzstisztek, főkép Kosztolányi a kormánybiztost felettök valónak elfogadni nem akarták, miért is futárokat kelle ismét küldeni Debreczenbe olly rendeletért, minélfogva Puki Miklós nemcsak a megye, hanem a komáromi vár felett is kormánybiztosul elismertessék, — Nagy Dániel ügyvéd elindult febr. 15-én és martius 7-én meghozta a kormány kivánt parancsát, egyszersmind megörvendeztetett bennünket azon hirrel, hogy a magyar hadsereg védelmi állásából támadóra lépett által s a Tisza mellől Pestfelé megindult febr. 21-én szinte elment futárkép Baráth József, a Szönyi szabadcsapat ügyes és lelkes vezetője, 22-én pedig Palóczi Tamás honvéd kapitány.

Ekkép jó szándéku kormánybiztosunk tevékenysége sokszor akadályra talált, hanem azért nem szünt meg a mint lehetett működni, többek közt, hogy a katonaság pénz dolgában meg ne szoruljon, 20 ezer mérő gabonát Szaki és Kathona Sigmondnak a magyar nemzet ügye hiveinek 140,000 ftért eladott, a sóeladásra nézve pedig ugy rendelkezett, hogy annak fele árát a vevők ezüst pénzzel fizessék. (Folyt. követk.)

Belföldi hirek:

V á c z, május 18. 1849. A hazafiuság eddig elfojtott, de megnem romlott termékeny magva városunkban is kezd már valahára sarjadozni, és ha leend kertész, ki néha néha e gyenge növényt körülkapálgatja, hogy mi elébb kifejlődhessék (miről gondoskodni legfőbb kötelességünknek tartandjuk) a közös és imádott hon örömére növekedendik. — Tegnap Székesegyházunk terén a szokott isteni-szolgálat után népgyülés tartatván, az összes lakosság számához ugyan nem kielégitő, de mégis számmal voltunk jelen. Tárgy: a haza függetlenségének kihirdetése s magyarázatja. Sziveinket lelkesedés öröme tölté el. — Isteniszolgálat végével tisztelendő Bolgár József e tárgyra vonatkozólag lelkesen papolt, felhiván a népet, a honatyák intézményei erélyes támogatására, honszeretetre és hüségre, a hitszegő dynastia undok vétkeiről is eléggé még emlékeze. Meg kell vallanunk, igen szivesen vettük volna, hahogy a kanonok urak közül valamellyik szinte e tárgyra vonatkozólag hallatta volna apostoli szavait — ? Nos kérem mivel illett volna — s higyék el főtisztelendő uraim, bizony hanyag viseletök nem igen jó podpouri; hiszen önök között kitünő tehetségek léteznek. Rajta uraim! szégyenitsék meg a közvéleményt s legyenek a hazafiuság buzditói; vagy talán az északi mumusra számitnak — legyenek nyugottan az ige testté nem lészen.

Makay Imre városunk birája 12 felszerelendő és minden kellékkel ellátandó ujoncz kiállitását a hazának ajándokképen szentelni inditványozván, a néptől lelkesedéssel megajánltatott; továbbá Drágfy Sándor tanácsos, Kossuth Lajos kormányzóelnökünk és az ország kormányának a haza iránti üdvös működésökért, egy hála nyilatkozatot olvasa fel, melly elmeszüleménye egész kiterjedésében elfogattatván, mielébb Debrebzenbe küldetni rendeltetett. — Végre Bogányi József röviden, de jól kiemelé a magyar genius Kossuth Lajos és a honatyák érdemeit, a roppant kitörő éljen bőven bizonyitá, milly határtalan bizalom és szeretet lelkesiti népünket a haza jótévői és szabaditói iránt. Merünk jót állani, hogy a váczi nép ébren van — a hazafiuság és tevékenység terére vonva, becsülettel álland. Jelszavunk: kitartás, hűség és ernyedetlen szeretet a közanyának. G. S.

B á c s b ó l. Jellachich 12—14 ezer emberével tul a Dunán Mohácsnál, Bátaszéknél, Batinánál tanyáz, hidja már kész, mellyen a vizen hozzánk átjönni szándéka minélelébb, még pedig különösen Szabadkára, mivel a Bácskából átszökött ráczok előadása szerint jó zsiros falatokat remél itt találhatni sáskái számára. Ma ágyuzás hallatszott Bezdán felől. A mult hónapban Bezdán alatt az osztrákok sánczokat hánytak fel ellenünk; ezeket ott járt kormánybiztosunk behuzatni rendelte, nehogy ezekbe vevén be magát a rabló sereg, illy fedezet alatt a hidat felállithassa; embereink ma e sáncz-behuzásával foglalkozván, hihetőleg a tulsó partról az ellenség ezt akadályozá.

Ma kisértetett Szabadkára egy Jellachich táborából hozzánk átjött hidász, Szuppathy Károly, bécsi születésü. Állitása szerint, ügyünk melletti beszédjei miatt büntetés várt reá, minek kikerülése végett a Dunán átkelt, de embereinkhez közeliteni soká nem mert, mig a parton levő Kuluncsics szolgabiró csónakon hozzá közelitvén, az átjövetelre fel nem bátoritá. Fegyverét s egyéb szereit magával hozá. A táborban, mellytől jött, mit sem tudnak az osztrák sereg megveretéséről, hanem levonulásuk okául azt mondják a főtisztek a legénységnek, hogy most a magyar hadsereg tökéletes megsemmisitése végett Jellachich innét támad, a fentebbi sereg pedig felülről; ezenkivül jó prédával biztatják az éhes horvátokat. Igaz! ha a Jellachich csordája együtt a dühös ráczokkal még átfutják vidékünket, hol még hál istennek élelem van, akkor jó egészséget Bácska, s lesz élelemben rövid idő alatt szükség nagy.

Népünk, főleg a bajaiak, egészen el van szánva, magát védeni a czudar rablók ellen.

— A bezdáni révnél levő sánczok behuzásával foglalkozó embereinkre, Jellachich és Ottinger emberei tegnap Batináról reggeli 5 órától kezdve, egész nap 7 többnyire 12 fontos ágyuval erősen ágyuztak; mire Zomborból Gfeller Ferencz parancsnok segitséget küldött ki, s embereit a részünkről készitett sánczokba felállitotta.

A horvátok egy izben már a dereglyékbe ugráltak, hogy majd áttörnek, de miután csapatjaink a kemény ágyuzás daczára is állomásukon megmaradtak, s látván az ellenség, hogy csapatunkat a sánczokból ki nem szorithatja, az ágyuzást félbenhagyván, ismét Batinára visszavonult. A zombori csapatból két sebesült van, egynek bal karja lövetett el, másiknak arcza sebesült meg. Az ellenség ágyui a hegyen voltak felállitva, s onnét jöttek lövéseik sánczainkba.

Ezt nem türhetvén többé a mieink, egy vetágyuval s még mással egész a dunapartig lopódzván, hogy az ellenségnek Batinán fészke ne legyen, az innenső partról gránátokkal egész Batinát $9^1/_4$ órára felgyujtották s elégették; az ellenség futva szaladt fel a hegyekre, s éjfél után 2 óráig folytonosan viszonozta az ágyuzást.

Hir kering, hogy az éhségtől kinzott ellenség kénytelenittetik az áttörésre, de mieink elvárják; miert is azon pontok, hol az éhes csorda betörésétől tartani lehetne, finom gombóczok tartatnak mindenütt készen. Szeged felől vonulnak az ágyuk a Duna partjaira. Az öreg Csicsó lesi a szemteleneket.

Bezdán melletti sánczainkon naponkint több ezer embernél dolgozik.

Május 11-kén. Ma egy Wallmoden vasas ezredbeli közvitéz hozatott Szabadkára, Tolnáról; huszár akar lenni erővel: — Beszéli, mikép három ezred lovassága van Jellachichnak, s vele Ottingernek. Örvend, hogy ollyanak közé jön, kiknek kurázsijok van, mert a Wallmodeneknek nincs, hiába olly erős emberek.

M i s k o l c z, majus 17. Szenvedő pestiek! halljatok meg bennünket egy szempillantásig . . . töröljétek le homlokotokról a szenvedés meleg gyöngyeit s vessetek fájdalmitokban osztozó testvérszózatunkra egy percznyi figyelő tekintetet, mig megszüntek felettetek a zsarnok ágyui orditani! . . . . mi mélyen, könytelt szemekkel, melly a sziv legszentebb forrásából telik meg, veszünk részt a pusztitásban, mellyet gyakorol felettetek a pokolnak amaz Antikristusa . . . mi kitárt karokkal fogadunk benneteket véginségre jutott vértanui a szabadság nagy istenének . . . hallgassatok meg! s ha jelen pillanatban egyebet nem adhatunk, fogadjátok testvéri biztató szózatunkat, melly olly jól esik a szivnek; gyakorta erőt ád a léleknek a fenyegető vészek lavinái ellen! —

Lejár . . . hisszük ügyünknek nemtőjét, lejár maholnap szenvedésiteknek napja! s a romok közül ugy fogtok ti kitünni, a setét megégetett falak mögül ugy fogtok kiemelkedni, mint borzasztó éjben a vihar eltünte után a c s i l l a g o k . . .

Eldördül maholnap felettettek a fergetek utolsó-utolsó vonaglása . . . s a villáma az ördög szolgáját sujtandja alá . . . mig ti megtisztitva közöttetek a dudvától, büszkén és magasan fogtok állani mint villámrombolta erdőkben a s z e n t fa, mellyet az istennek haragja nem mer sujtani . . .

A vész, mit isten reátok mére, csak a kisértet napjai . . . Krisztust a nagy mestert e g y e d ü l érte e kisértet s ellen birt állani . . . s utána a kisértetnek ő lőn a Mojses égő csipkebokra. Ti ezreken vagytok . . . kiszenvedéstek hosszu éjjele után lelketek mint ugyanannyi p á s z t o r t ü z tünend föl a nemzetnek széles határain a honnak . . . mellyekhez megenyhülni elutazik a történet késő gyermeke . . . csak legyetek kitartók, állhatatosak!

Mint Phönix fogtok feltámadni hamvaitokból . . .

A kereszten, melly számotokra készült, ellenségetek fog függni, körötte számos latraival . . .

A tüzoszlopok, mellyek éjjeiteket megvilágitják s borzasztó fényök földönfutó utatokra süt: a késő századok éjjelében és dicsőségesen világoland s sugáraiknál megszentelt neveteket tanulandja a késő unoka.

A zsarnok éjszakája sötét lesz, mint a sír. Jelenére özvegyek és árvák átkai nehezülnek. Jövője sírjánál a kárhozat kigyóhaju alakjai virrasztanak, . . . mellybe a midőn beledől az undok koronás szennyes szolgája: Nem fogja temetését ember megnézni, nem élő állat sirját meglátogatni . . . el lesz kerülve mindentől, csak egy ige fog feltünni a sir ormán, s ez ige a **k á r h o z a t**.

Legyetek állhatatosak!

Isten . . . az igazságos legyen veletek!!

* * *

Politikáról, fájdalom, mi nektek nem beszélhetünk. Városunk mind efféle tárgyaktól elszigetelten, legfelebb is a felállitott vélemények felett disserálnak . . . de a különböző hirek inkább elvonják figyelmét, s ha ma megsiratta Pestet, holnap a Muszka kisértetről foly szörnyü vita.

Én nem hiszem, hogy közöttünk az ördögnek egynehány bérencze ne laknék.

Különösen egyet ismerek asszonyi kiadásban.

Ennek mindig sikerül álhirekkel ugy megzsufolni e várost, hogy a félénkebbek szinte izzadnak belé.

Tegnap a muszkát már Lembergig hozta. S 50,000 darabot hitelesen állitott ott lenni, kiket falkaszámra h a j t a n a k majd Magyarországba . . . . alkalmasint — l e v á g a t t a t n i.

Ne féljünk tőle, hadd jőjön, csak azon négy szót ne téveszétek soha szemeitek elől, mellyeket Kölcsei igy jegyzett fel: a h a z a m i n d e n e l ő t t.

A napokban valami 60 fogoly szállittatott hozzánk a f. magyarországi táborból.

Harmadnapja folyvást érkeznek hozzánk lengyelek, kiknek csak ugy sikerült az elszökhetés, hogy a Kreishauptmanságtól Dresda felé váltván utlevelet — a bérczeken át Eperjesig gyalogoltak — harczolni. Maholnap felszereltetnek s mennek Dembinszkihez.

Városunkban minden nap készül egynehány száz töltény s szállittatik az illető helyre.

Képviselőink: Görgei, Klapka és Szegő lettek. Ez utóbbitól elvárjuk az o k o t, hogy megismerhessük őt.

B l é d a.

D e b r e c z e n, majus 17. Ma érkezett futára B e m altábornagynak, ki Puchnert Szászkánál ismét derekasan megverte s üzte Orsova felé.

Dél tájban mutattatott be a kormányzónak két Szárd vendég, kik ide jöttek nem hivatalos küldetésben ugyan mint tudjuk, mindenesetre az érintkezést hazánkkal s kormányunkkal elrendezni, s ügyeik állásáról értesiteni a kormányt.

Legyen ügyeink végkimenetele bármi. Nevünk, nemzetünk böcsülése, fegyvereink dicsősége Európa előtt ki van víva. Mi törhetlen vallásos hittel vagyunk, hogy isten, ki bennünket az emberiség magasabb czéljainak eszközéül kiválasztott s vezetett eddig csudálatosan, bevégezteti velünk nagy küldetésünket.

Erdélyi hirek.

Szebenben, május 9-én ülték meg a függetlenség ünnepét. Reggel 8 órakor székgyülés volt, hol felolvastatott a függetlenségi nyilatkozvány német és oláh nyelven. Erre a polgármester fölhivta a gyülést, hogy jelentsék ki a felolvasott nyilatkozványbani megnyugvásukat s ez által tettlegesen bizonyitsák be a magyar nemzet előtt, hogy a szászok egy illy fontos kérdésben, millyen a kormányforma változtatása, testvériesen kezet fognak. Továbbá B e r d e kormánybiztost megkéretni inditványozta, hogy egy szász nemzeti gyülés tartását engedje meg, mellyből az egész szász nemzet megbizásából menjen küldöttség Debreczenbe, megvinni az uj kormánynak a nemzet hódolatát. Ezután a vál. közönség szónoka a nyilatkozványak teljes elfogadását jelentette ki a gyülés nevében. Több szónoklatok után, mellyek közt Kossuthot és Bemet éljenezték, határozattá vált, hogy a függetlenségi nyilatkozvány a szék minden helységeiben egyházi ünnepélyességgel hirdettessék ki.

— Ugyon ott már ez ünnepélyt megelőzőleg mindennemü küljelek, mellyek a számüzött habsburgházra emlékeztetnek, és a császárok képei a tanácstermekből s I. Ferencz mellszobra a sétányról illő helyre — a zsibkamarába tétettek.

KÜLFÖLD.

Római köztársaság. A Journal des Débats szerint Rómát s a római respublicát nagy részint külföldiek védik s uralják. Ecce! Valljon nem Hentzitől tanulta e a nénike ezt, s nem ad notam magyar-lengyel köztársaság irta-e?

Rómát a franczia sergek csakugyan megtámadták. De a világnak ez egykori ura nem feledkezett meg régi fényéről. A francziák dicsőségesen visszaverettek egész St. Paoliig. 180 halottjok s 400 sebesültjök van. Oudinotnak adjutánsa is a halottak közt van. A megveretés máj. 1-én történt. Kezdetben a frank és római sergek fraternizáltak együtt, s Oudinot, ki azt hivé, hogy könnyü csatája lesz, megtámadta a várost s benyomult, de Garibaldi katonái a házakból tüzelvén rájok, visszavonultak. Erre több rohamat próbáltak semmi sikerrel. A csata folyama alatt a római egyházakban isteni tiszteletek tartattak. A Monitore Romano hiszi, hogy e diadal legfényesb eredménye a frank retrogad kormány bukása leend.

Mondják, hogy Oudinot erősitést vár.

Németország.

Dresda, máj. 5. Az ideiglenes kormány Tzschirner, Heubner és Todtból áll, kik a katonaságra annyira hatottak, hogy annak egy része fraternizált a néppel. Fegyvertári parancsnok ezredes Dittrich, az ideiglenes kormány alá veté magát s midőn egy csapat katonaság megtámadá, olly lelkes beszédet tartott hozzájok, hogy az ősz bajnokot megtámadni nem merte, hanem tiszti parancs nélkül visszafordult.

Az ideiglenes kormány hatalma perczenként nő. Cseh lapok szerint Dresdában 9 magyar huszár van, kik a közlelkesedés fentartását nagyon segitik elő. Parancsnoka a seregnek Hesz.

Mindenfelé torlaszok emeltetnek. Közelebbről aRóma városához czimzett vendéglőből lövések történvén a katonákra, a vendéglő bevétetett s a benne talált osztrák ezredes hg. Schwarzburg-Rudolstadt megöletett.

Május 6-án az ideiglenes kormány egy proclamátiót bocsátott ki, mellyben a király és ministerium szökését tudatja, felszólitja a népet, hogy őt, mint kifolyását, a rend fentartásában segitse, s a veszélyben levő hazát ne hagyja.

Külföldi telegraph.

** Hir szerint a porosz királyt meglőtték. Requiescat in pace!

** Dresdában legujabb hirek szerint Prinz Albert ezred is a nép részére állott.

A „Pesti Hirlap“ és „Pester Zeitung“ kiadó tulajdonosainál, a magyar hadseregbeli sebesült vitézek részére folytatólagos adakozások:

A „P. Hirlap“ 293. sz. szerint bejött eddig	155 ft 22 kr.
Némethy	1 „ — „
Gärtner Magdolna	10 „ — „
Összesen	166 ft 22 kr.

Némethy: 1 font közönséges tépet. — 1 font rendezett tépet, — 1 kendő, — 2 sebkötő és sebruhák. — Illing: 1 kötegtépet.

Felelős szerkesztő: Jókai Mór.

HIRDETÉSEK.

(36) Heckenast G. kiadónál Pesten (0—0)

és minden más könyvkereskedésben kapható:

HADI MŰSZÓTÁR.

magyar-németül és német-magyarul

közrebocsátja

KISS KÁROLY.

8-rét füzve 48 kr pengő pénzben.

---

(16) **Jégverés elleni biztósitás.** (0—0)

A jégverés ellen kölcsönösen biztositó magyar egyesület alulirt igazgatósága, mint mindenkor, ugy most is kötelességének ismeri, közelgető tavaszszal a t. cz. gazda urakat, saját hasznuk tekintetéből, ezen hazai intézetre figyelmeztetni. Ez intézet fenállásának hat éve alatt kétségbe vonhatlan jeleit adá jótékonyságának, mert nem kevesbet mint 696, s ezek közt sok tetemes jégverési károkat téritett meg. Van-e tehát mezei gazda, ki, a mult év sürü csapásaira elevenen emlékezve, örömmel ne sietne termését olly hazai intézet által biztosittatni, melly csupán közjóra alapul, és köztiszteletben álló hazafiak kormánya alatt áll? — A biztositási dijak az egyesületi ügynökségeknél meg tudhatók. A dijakon és levélbéren kivül a biztositók semmit sem tartóznak fizetni, söt a régibb biztositók, a szabályok ertelmében, dijelengedésben részesülnek.

Biztositások elfogadtatnak Pesten, az igazgatóság irodájában (nagyhidutcza Weisz-ház 678 sz. a. 1-ső emeletben) és országszerte az intézetnek minden ügynökségei által. Pesten, 1849. Martius

Az egyesület nevében **Weisz Bernát Ferencz**, igazgató.

Leszállitott áron.

EDELMANN KÁROLY, pesti könyvárusnál

váczi-utczában 15. szám alatt és minden hiteles könyvárusnál kapható

Ajándok.

MAGYAR ALMANACH.

1846.

6 aczélmetszettel.

Nagy 12-rét. Pesten. Csinosan arany vágással kötve 4 ft p. p.

Leszállitott ár 1 ft p. p.

EMLÉNY.

Karácsoni, ujesztendei és névnapi ajándék. 1843.

6 aczélra metszett képpel. 8-rét Pesten. Arany vágással kötve 5 ft p. p.

Leszállitott ár 1 ft p. p.

EMLÉNY.

Karácsoni, ujesztendei és névnapi ajándék. 1844.

6 aczélra metszett képpel 8-rét Pesten. Arany vágással kötve 5 ft p. p.

Leszállitott ár 1 ft p. p.

Budapesti ÁRVIZKÖNYV.

Szerkeszté **B. Eötvös József.**

Nagy 8-rét. Velinpapiroson 5 erős kötet. **Kötve 12 ft 30 kr p. p.**

Leszállitott ár 5 ft pengő p.

☞ **Ezen gyüjteményben B. Eötvös a „CARTHAUSI“ czimü hires regénye is benfoglaltatik.**

HECKENAST GUSZTÁV kiadó.

Pest-Brassói gyorsutazási-hirdetés.

A gyorskocsik ujolag s folytonosan folyó év majus hava 20-kán következő napokon teszik utjokat, ugymint:

Pestről indul vasárnap és csütörtökön **N.-Váradra, Kolozsvárra, Szebenbe, Brassóba és Maros-Vásárhelyre.**

Kolozsvárról N.-Váradra s igy Pestre ugyan a fentirt napokon reggeli 4 órakor. Szolnok s Pest között a vasuttal történvén a közlekedés.

Ügynök-szobák utasok s mindennemü podgyászak felvételére Pesten a fehér hajó vendégfogadóban.

Szolnokon a zöldfa-fogadó melletti ügynökségnél. Pesten, aprilis 30-án 1849.

(39) (5—6) **Biasini Ferencz.**

---

(50) Sajtó alatt van: (0)

ELJÁRÁSI RENDSZER

az 1849-ik évi febr. 13-án kelt országgyülési határozat által megállapitott rögtönitélő hadi s politicai vegyes biróságok és azok mellett müködő

közvádlók számára,

gyakorlati, tiszti irásbeli szerkezetekkel ellátva,

Irta KORNIS KÁROLY,

a magyar egyetemnél büntető törvénytanára és ez időben pesti közvádló.

---

(37) HECKENAST G. kiadónál Pesten (0—0)

(Pesten váczi-utczában 15. sz. a.) és minden más könyvkereskedésben kapható:

KOSSUTH ARCZKÉPE.

Rajzolta BARABÁS, aczélban metszve **MAHLKNECHT C.**-től. 4-rét ára 40 kr p. p.

Heckenast Gusztáv kiadónál megjelent és

Edelmann Károly pesti könyvárusnál,

és minden hiteles könyvárusnál kapható:

Legujabb és legtömöttebb magyar-német és német-magyar

SZÓKÖNYV.

A magyar nyelv ujabb és legujabb alakulását tekintve. Legjelesebb kutfők után készitette FARKAS ELEK.

Tömnyomatu kiadás. Első, vagy német-magyar rész 12-rét. Teljes, füzve 1 ft 12 kr p.p.

---

(32) **Árverési hirdetés.** (3—6)

Pest megyében kebelezett, és az örkényi posta állomáshoz közel fekvő gróf Keglevich családot tulajdonképen illető Tatár-Szent-György helysége határában levő szántóföldek mintegy 150 kila utáni őszivetéssel s kaszálokkal, — nevezett helységben levő kényelmes lakházzal, kerttel, jó anyagokból készült juh-fészerrel és magtárral, egy száraz és egy szélmalommal, — nem külömben a helységgel határos szabadréti és sallósári pusztákkal, azokon levő szintén jó anyagokból készült juh-fészerekkel, s juhász házakkal, sallósári pusztán levő nádlással, 1850-ik évi szent György napjától kezdve hat egymásután következendő esztendőkre akár együtt mind a három jószág, — akár egyenkint haszonbérbe kiadandók.

Az árverés tartatni fog Pesten, folyó évi augustus 30-ik napján délelötti órákban, a váczi-utczában levő gróf Keglevich házban, a ház gondviselő lakásán, addig is pedig a feltételek megtudhatók Pesten Ladomérszky Imre ügyvédnél, a Sebestény piaczon, Müller házban, 2-ik emeleten.

---

(29) **Kilián György egyetemi könyvárusnál Pesten,** (0, 0)

a váczi-utczában Parkfrieder-házban, megjelent és minden könyvárusnál kapható:

Rákóczy discursusai, avagy II. Rákóczy Ferencz fejedelemnek a magyar nemzet örökitését tárgyazó gondolatai. Nagy 8-rét, füzve 30 kr p.

A Pecsovicsok utósó fortélya. 8rét füzve 20 kr p.

A számkivetett titkos látásai. Irta ISTVÁN PÁL.

8-rét füzve 20 kr pengő p.

Alolirott tisztelettel jelenti a t. cz. közönségnek, miszerint nála honvéd nemzetőr, és más mindenféle divatos férfi öltönyök készen kaphatók, és megrendelés esetében azoknak kiszolgáltatására legpontosabb szolgálatát ajánlja **Bajusz József** szabó mester.

(20) (0—0) Boltja egyetemi-utcza 491. sz. a. Szirmay házban.

Heckenast Gusztáv kiadónál megjelent és Edelmann Károly, pesti könyvárusnál

(váczi utczában) és minden hiteles könyvárusnál kapható:

Franczia-magyar és magyar-franczia

ZSEBSZÓTÁR.

Irták Kiss Mihály és Karády Ignácz.

Két kötet. 16-rét. Füzve 3 frt 20 kr p. p.

Legujabb és legjelesb magyar-német és német-magyar

ZSEBSZÓTÁR.

Legujabb helyesirás szerint, s az ujonnan alakitott vagy feléleszteтt szókkal bővitve őszveirta

Alsó-viszti Fogarasi János.

Második, jobbitott és sok ezer uj szókkal bővitett kiadás.

2 kötet. Vászonba kötve 4 frt pengő p.

---

(00) **Urak számára** (0—0)

szép vászon-ingek, szines nyári-ingek, magyar gatyák, bészegett vászon zsebkendők, keresztbeszövött czérna félharisnyák, nemkülönben lepedők és vánkos héjak; legjobban s legjutányosb árért kaphatók

KELLER ANTAL F.

fehérruha nemük kereskedésében Pesten, sebestyén-utczában az „őrangyalnál.“

---

(45) **Megjelent s kapható** (0)

EMICH G. és EDELMANN K. könyvkereskedésében Pesten:

A szabadságról szózat a néphez.

Irta KORNIS KÁROLY, jogtanár. — Ára egy példánynak 6 kr p. p.

---

(23) **Gyógyszertár eladás.** (5—6)

Pestváros jól helyzett s élénk üzlet forgalomban levő gyógyszertárainak egyike, teljes biztositás mellett, szabad kézből eladó. Bérmentes levelekre közelebb tudósitást adnak: **Kochmeister Frigyes és Tschögel Gáspár** volt pesti fűszerkereskedő urak.

Kiadja s nyomtatja Landerer és Heckenast szabadsajtó-utcza 583. szám alatti Horváth házban.